

Umění potřebuje nového diváka!

Devětsil a obrazové básně

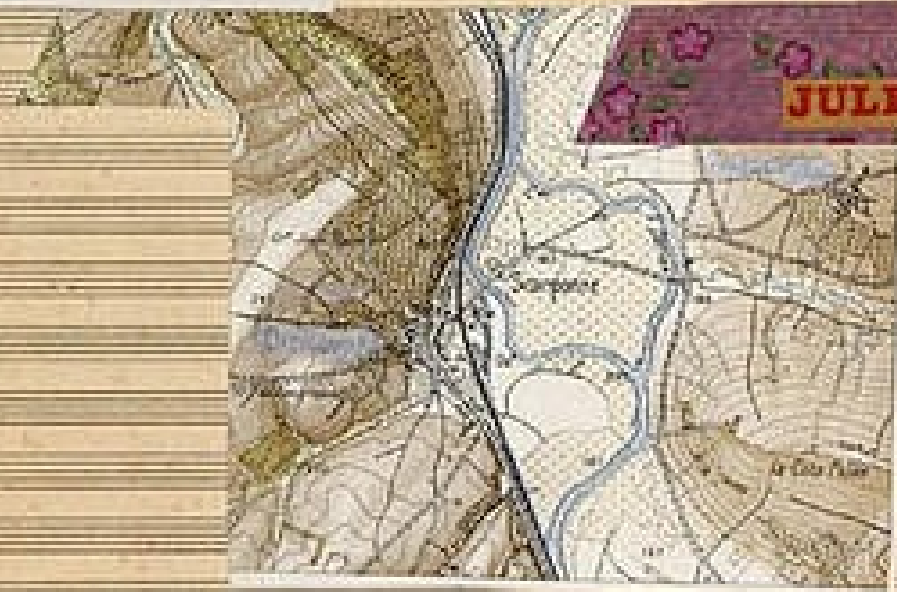
Jindřich Štýrský: *White Star Line*, 1923.

Text: Karel Teige: *Umění dnes a zítra*, Jindřich Štýrský: *Obraz bud' plakátem!*

WHITE STAR LINE

Telephone 148-37

JULES VERNE!

Osnova

A: Metoda hledá/sleduje umění

zaumny jazyk, příznakovost, ostranenie

Roman Jakobson – „poesie“

Jan Mukařovský – estetická funkce, hodnota, norma

Bedřich Václavek – nový recipient v nové společnosti
(marxismus)

Karel Teige – nová sensibilita

B: Umění hledá metodu

futurologické pohlednice a obrázková satira

Marinetti, obrázkové magazíny, film, pouliční reklama a ruská
propaganda

Obraz jako text aneb Cestovní kufr

A: Metoda hledá/sleduje umění

- Velemir Vladimirovič **Chlebnikov** (1885-1922): Zaum – znovu vynalézt slova
- Viktor **Šklovskij** (1893-1984): *ostranenie* (ozvláštnění, odcizení, vymknutí, defamiliarizace, odhlédnutí a hledání.....)
- Roman **Jakobson** (1896-1982): „Co je poesie?“, in: *Volné směry* 30, 1933—1934, pp. 229—239.
- Jan **Mukařovský**: estetická funkce (*znak-nástroj* – o věci x *umělecký znak*: záměr – o postoji k věcem), vyřazení z praktického užití nadřazenost vztahů nad prvky struktury (př. Seifert: *Počítadlo*)

POČITADLO

○ Tvůj prs

je jako jablko z Austrálie

●● Tvé prsy

jsou jako 2 jablka z Austrálie —

○ ○

○ ○ ●

jak mám rád toto počítadlo lásky! —

Jaroslav Seifert: *Na Vlnách TSF*, 1925.

Vztahy mezi prvky významové struktury (grafémy, grafické značky)

výjimky v pravidelnosti
nevypočitatelnost

- **Bedřich Václavek**: nový recipient v nové společnosti (marxismus a avantgarda)

navštěva v umělecké
výstavě

navštěva při fotballovém
matchi

- Karel Teige – reprodukovatelnost originálu a nová sensibilita

„OBRAZOVÉ BÁSNĚ, které jsou řešením problémů společných malbě a poezii. Tato fuse pravděpodobně vyvolá dříve či později likvidaci, třeba pozvolnou, tradičních způsobů malířských a básnických. Obrazové básně jsou zcela konformní aktuálním požadavkům. Mechanická reprodukce umožňuje knižní formu obrazu. Bude nutno vydávat knihy obrazových básní. Mechanická reprodukce obstará zlidovění umění ve velkém a bezpečně. Tisk je prostředníkem mezi uměleckou produkcí a diváky, ne muzea a výstavy (...) Mechanická reprodukce a tisk učiní posléze zbytečnými originály, vždyť přece rukopisy házíme po otištění do koše“ (Disk 1, 1923)

Reprodukované umění přestává být fetišem (rukodělným originálem), absolutním zbožím (s reziduální funkcí) a narušuje afirmativní charakter kultury >> má revoluční charakter (svou věcnou podstatou nikoliv obsahem!)

Z teorií Devětsilu:

- Josef Šíma: „REKLAMA dotýkajíc se prostředků, které doba dává, jest měnitelna, tudíž v stálém kontaktu se životem. Ustrnutí znamenalo by konec a bezúčelnost, kde účelnost jest vším.“ (*Život II*, 1922)
- Karel Teige: Moderní zrak „vychovaný městskou civilizací a podívanou soudobého života, novými barevnými škálami, prudce křičícími barvami, rozvrženými geometricky a ortogonálně.“ (*Typografia 34*, 1927)
- Zdeněk Rossman: „nové zdroje lyrického ukojení!“ (*Index 1*, 1929)

B: Umění hledá metod

Mähr. Neustadt in der Zukunft.

NAKLADATELSTVÍ VEČERNICE

S
A
LUT
M
O N
D E
DONT
JE SUIS
LA LAN
GUE É
LOQUEN
TE QUESA
BOUCHE
O PARIS
TIRE ET TIRERA
T O U JOURS
AUX A L
L E M A N D S

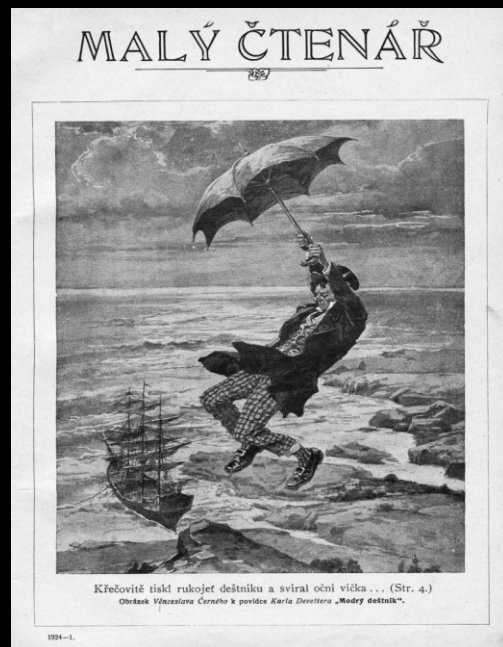
Guillame
Apollinaire
(1880-1918):
Salut Monde...
(1918)

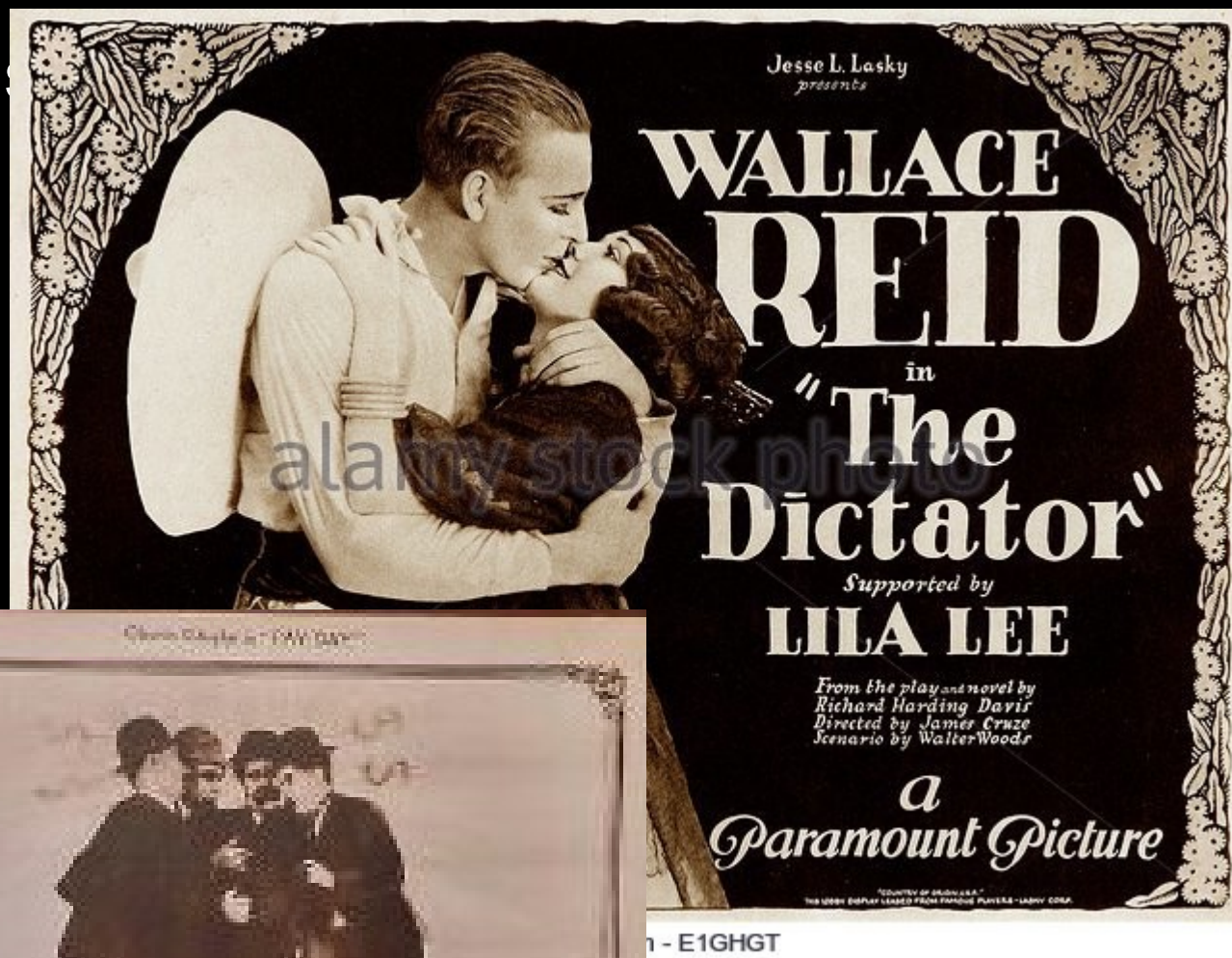
Archiv, Bild 102-13204
1932

Obrázkové magazíny a pohlednice

- František Halas: „Tovární, sériová výroba je básí, na níž by mohla produkce pohlednic vyrůst na nejprospěšnější propagační a reklamní prostředek nové krásy, nových forem, nové poesie. (...) Pánové továrníci, kdo z vás začne? V první řadě obrazové, fotomontážní básně...“ (Pásmo, 1925)

Film (plakát, časopisy, lobby cards)

Ruská foto- montáž

WHITE STAR LINE

Telephone 148-37

JULES VERNE!

Obraz
jako
text

Obraz jako text

**WHITE STAR
LINE**

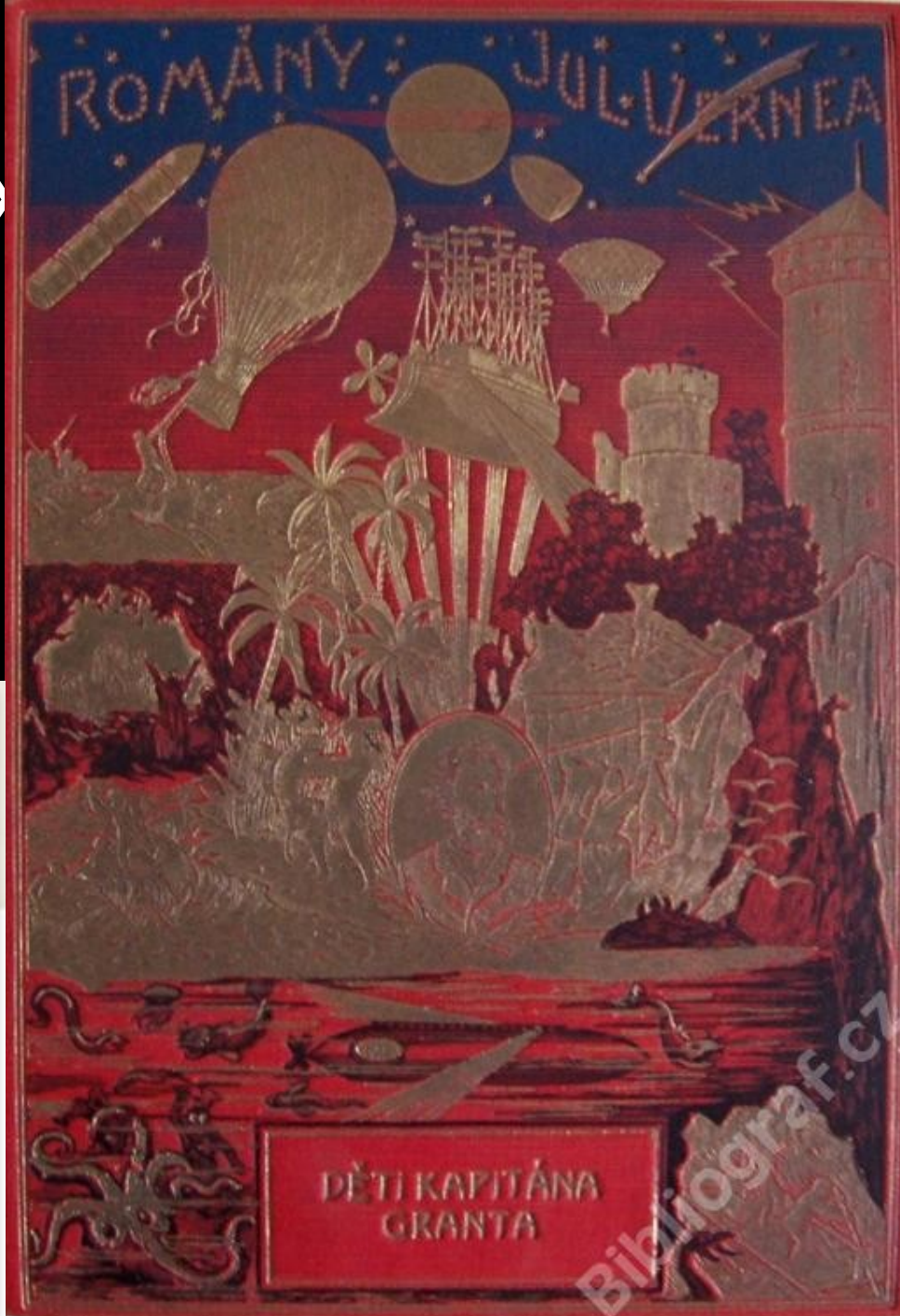
Royal & United States Mail Steamers.

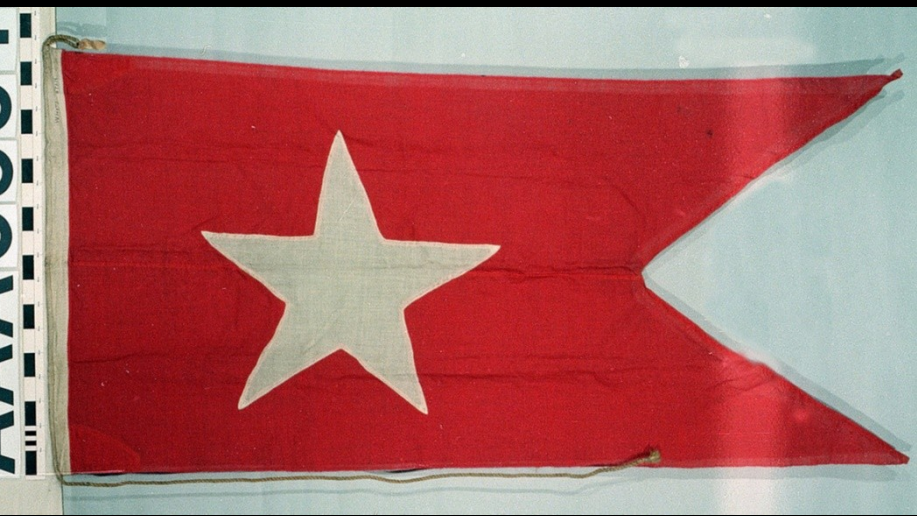

"OLYMPIC" & "TITANIC"

45,000 TONS EACH

The Largest Vessels in the World.

WHITE STAR LINE

Royal & United States Mail Steamers.

"OLYMPIC" & "TITANIC"

45,000 TONS EACH

The Largest Vessels in the World.

WHITE STAR LINE

SOUTHAMPTON
CHERBOURG
NEW YORK

LIVERPOOL
QUEENSTOWN
NEW YORK

LIVERPOOL
QUEENSTOWN
BOSTON

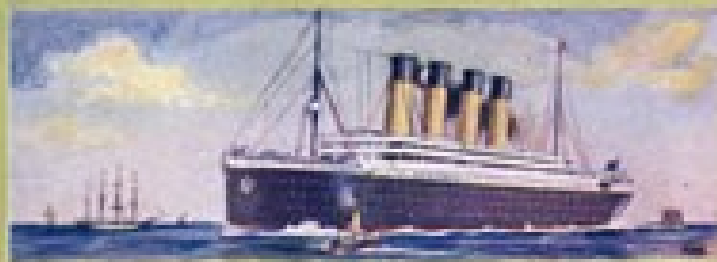
LIVERPOOL
QUEBEC
MONTREAL

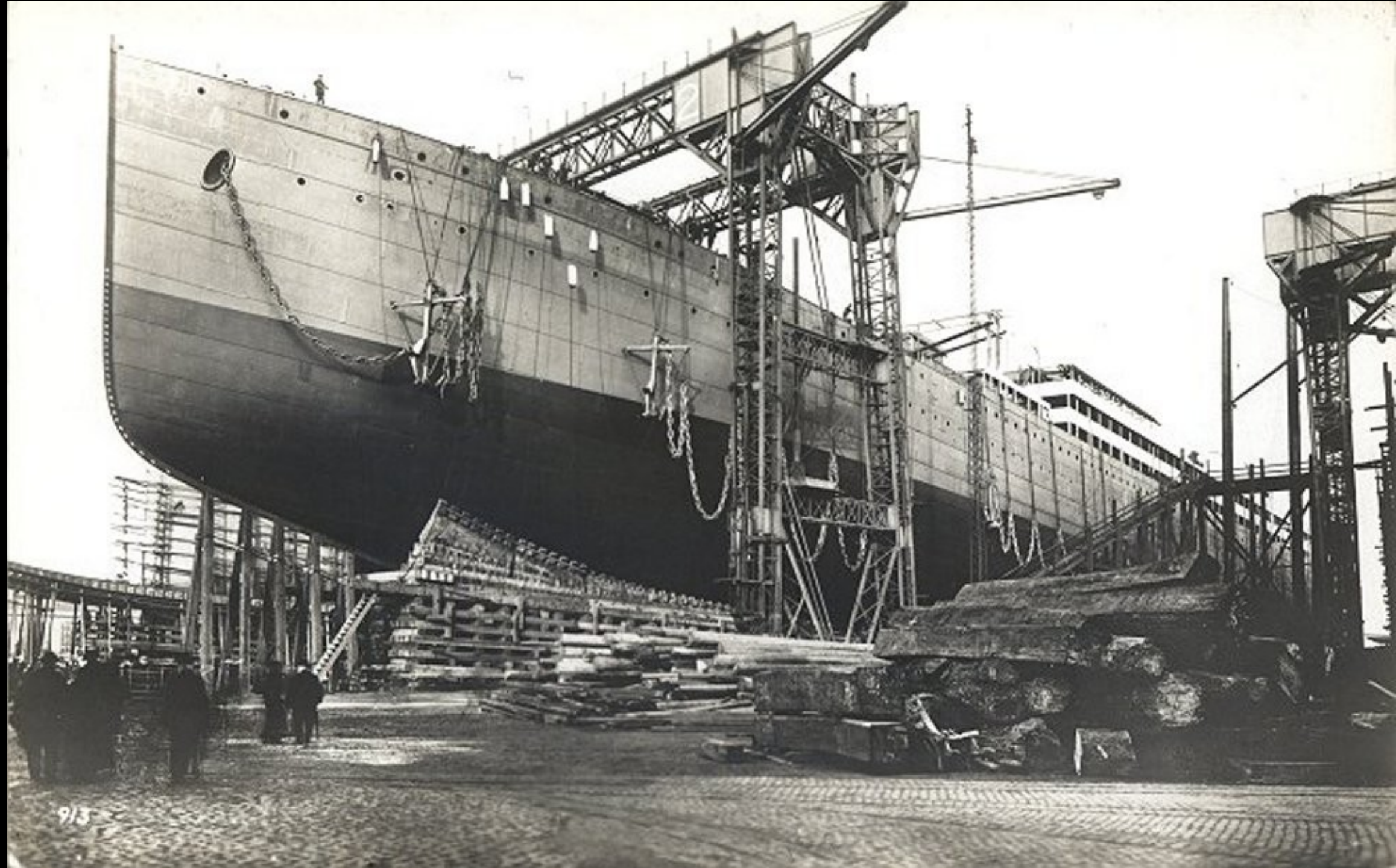
LIVERPOOL
HALIFAX
PORTLAND

LIVERPOOL
QUEENSTOWN
PHILADELPHIA

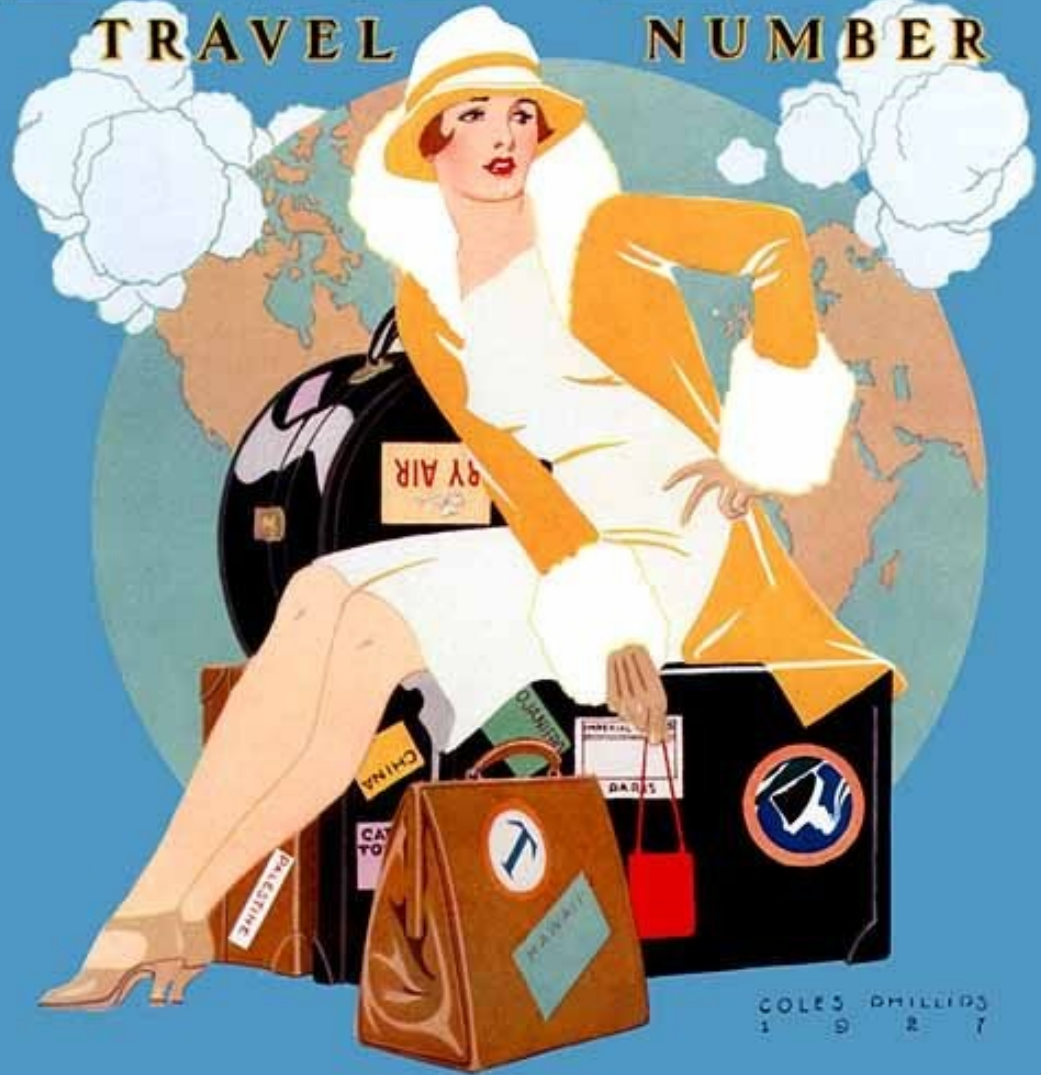
Royal & United States Mail Steamers

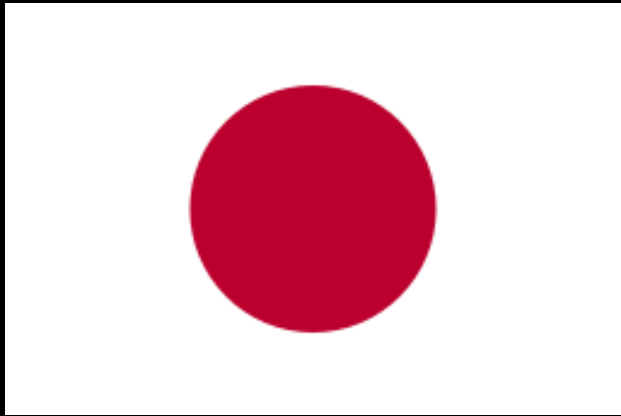

Life

TRAVEL NUMBER

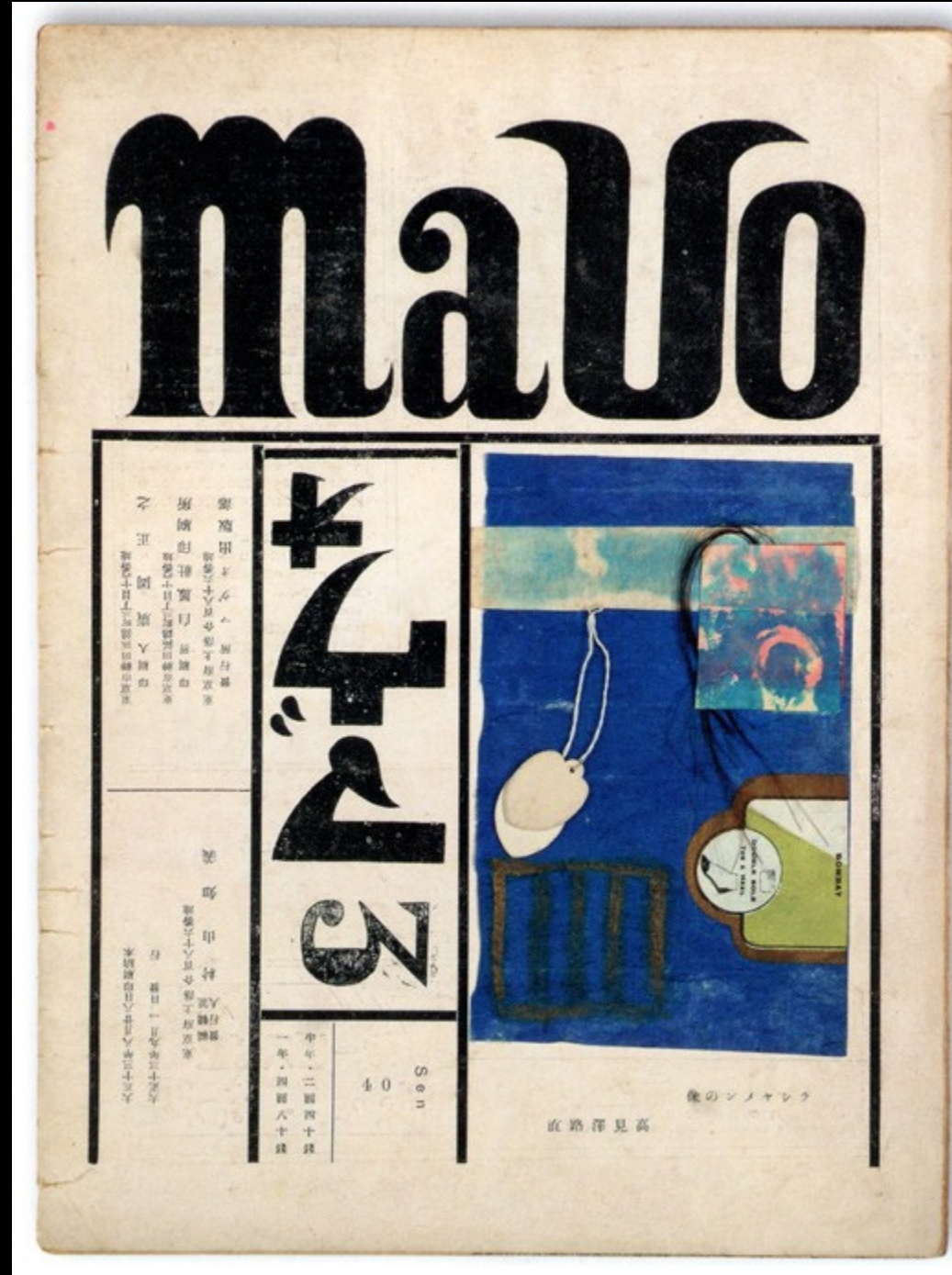

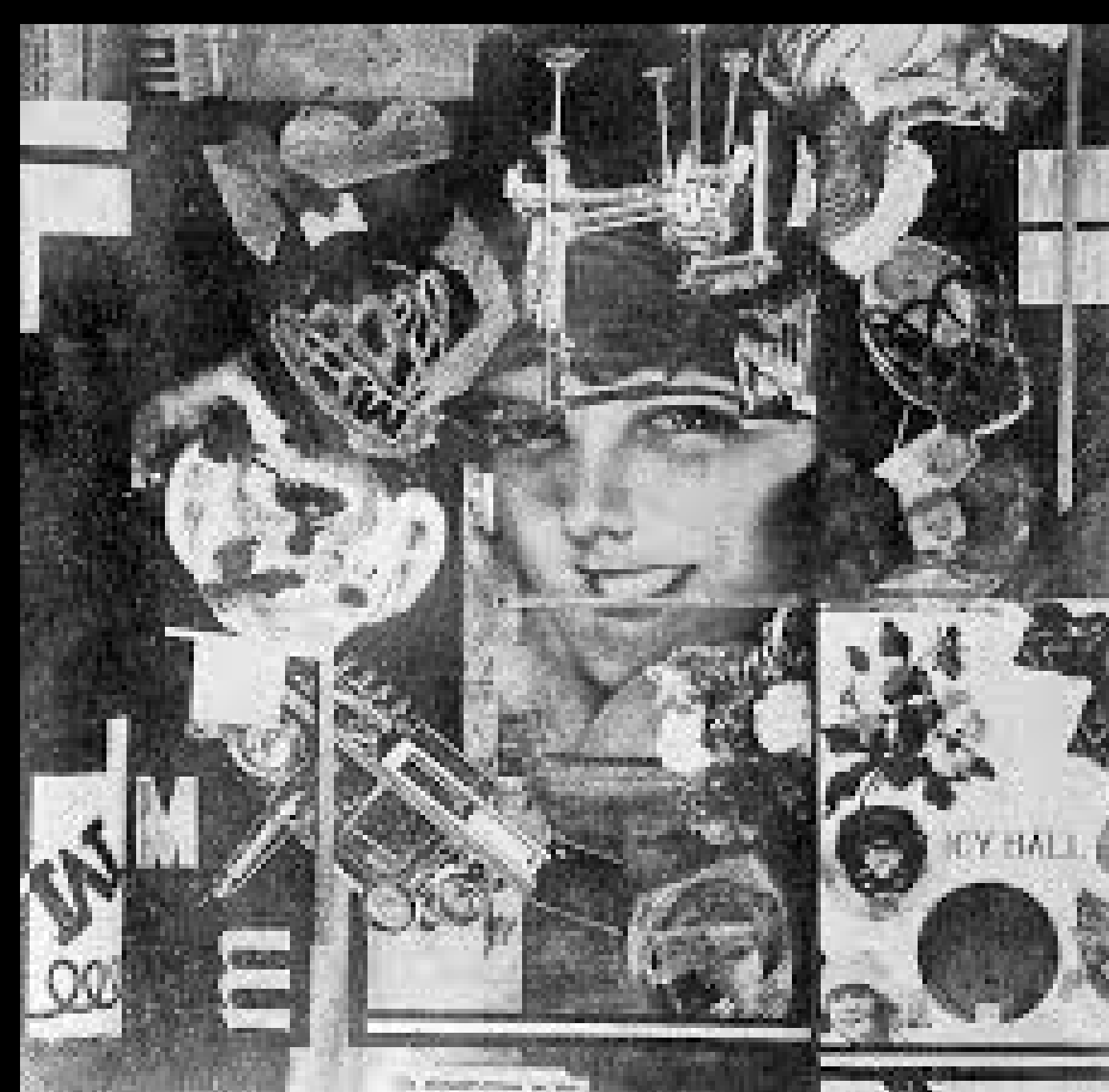

Murayama
Tomoyshi

Oura Shúzó

Yanase
Masamu

Yanase Masamu-Kapitalista
1924

AUSSTELLUNG

VON WERKEN

LEBENDER

JAPANISCHER

MALER

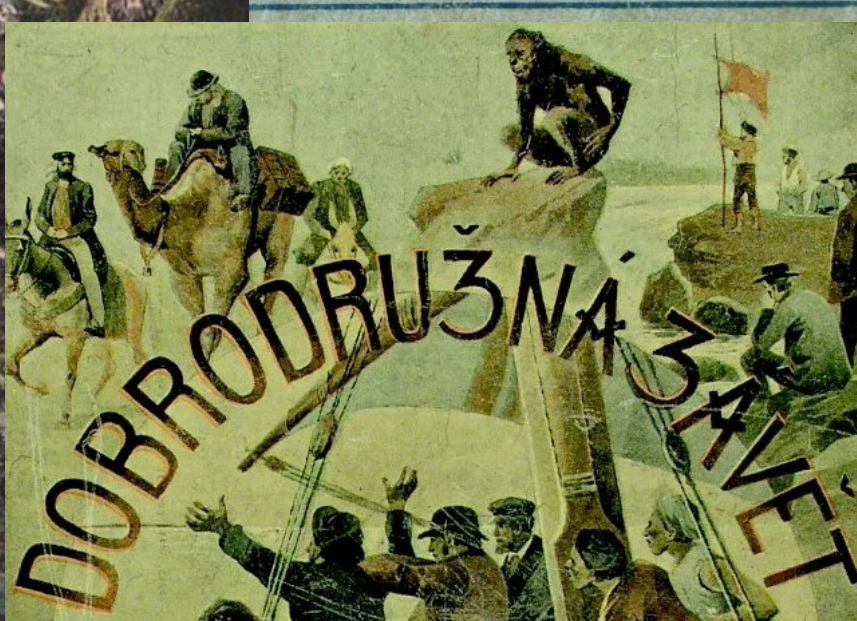
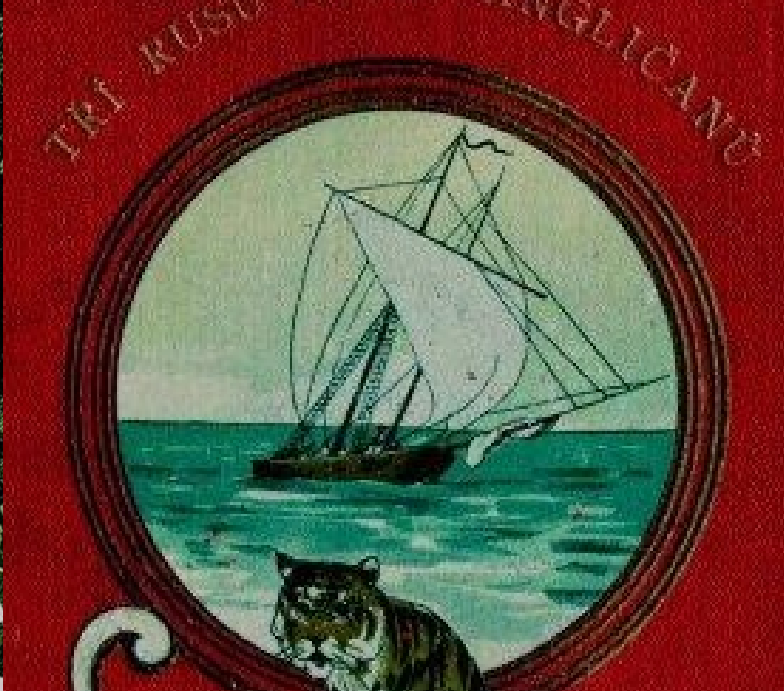
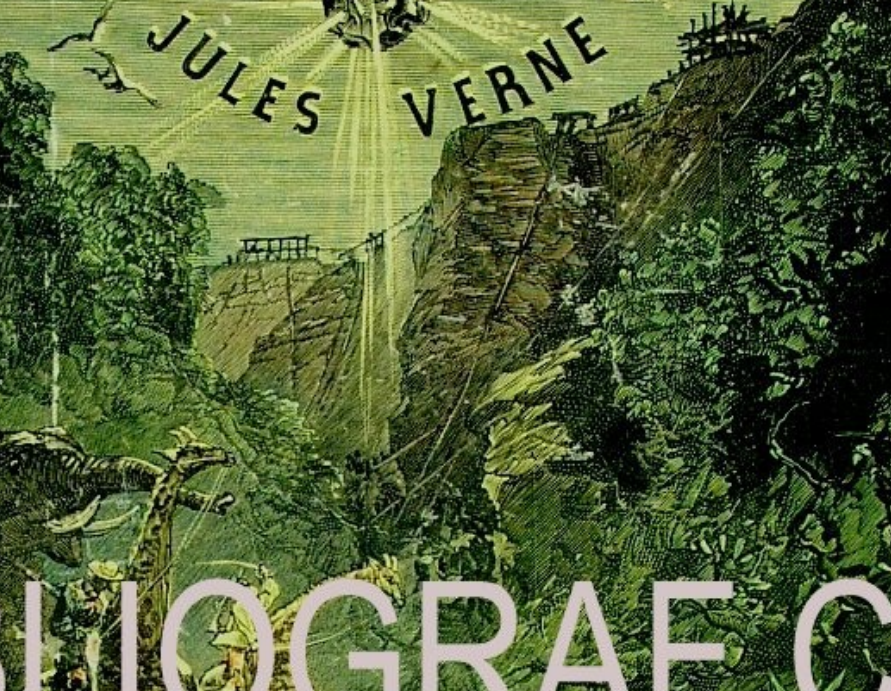
AKADEMIE DER KÜNSTE

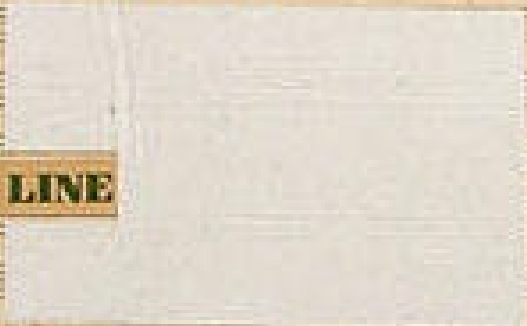
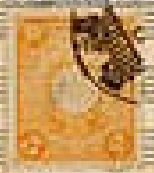
17. JANUAR - 28. FEBRUAR TAGLICH von 10-17 UHR PARISER PLATZ 4

DEVĚTSIL

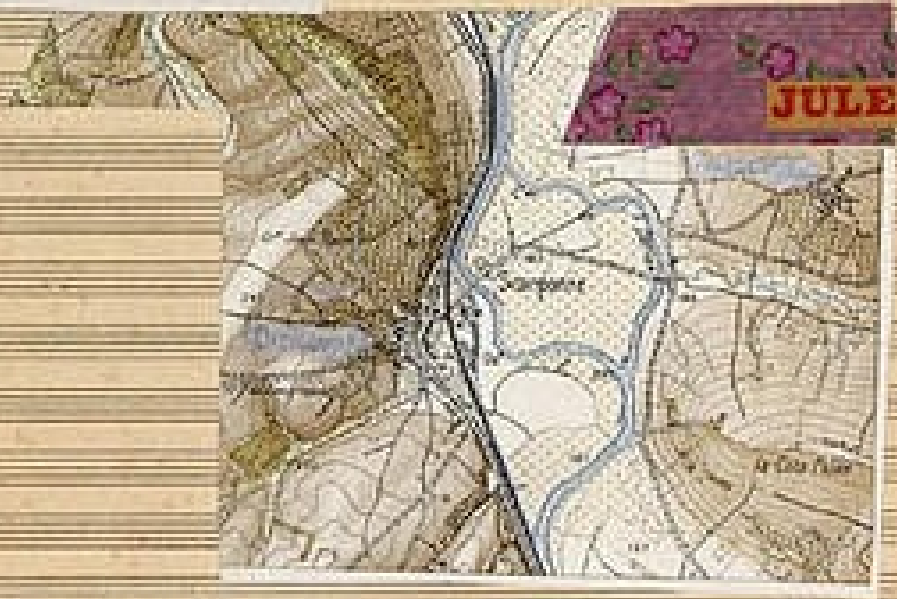
PRAHA 1922

WHITE STAR LINE

Telephone 408-37

JULES VERNE

CO JE NEJURAS

ČERNÉHO

KAVARNE

CERVENO

KVĚTINY

BÍLÉ

PROTEST

VERANDY